

GLASGOW DEKLARASYONU

GÜÇLÜ BİR AVRUPA İÇİN GÜÇLÜ ÜNİVERSİTELER

I. ÖNSÖZ

1. Glasgow Deklarasyonu geniş anlamıyla üniversiteler ve kamu otoriteleri arasında sürdürülebilir yüksek düzeyde politika diyalogu için temel oluşturur. Bu Deklarasyon, Komisyon Başkanı Jose Manuel Barroso tarafından, Avrupa'nın en önemli önceliklerinden biri olan Avrupa üniversitelerinin geleceğini korumak amacıyla istenmiştir.

2. Glasgow Deklarasyonu'nun ortaya koyduğu eylemler ile, üniversitelerin Avrupa'yı küresel çevrede önemli bir aktör yapma konusunda tam katkı sağlayacağı kesinleşmiştir. Bu eylem planı, 2001 Salamanca'da ve 2003 Graz'da AÜB (Avrupa Üniversiteler Birliği) tarafından başlatılan çalışmaları izler.

3. Avrupa bilgi toplumunu şekillendirmek için Avrupa'nın güçlü ve yaratıcı üniversitelere ihtiyacı vardır. Bu üniversiteler geniş katılım ve yaşam boyu öğrenmeye, ayrıca öğretimde, öğrenimde araştırma ve yenilikte kalite ve mükemmelliğe katkı sağlayacaklardır.

4. Bu amaç, kendine güvenen, kendi gelişimini tayin edebilen, bölgesel, ulusal, Avrupa düzeyi ve küresel düzeyde sosyal, kültürel ve ekonomik refaha katkıda bulunabilen kurumlar tarafından gerçekleştirilecektir.

5. Üniversiteler, kendi yönetsel yapılarını ve liderlik yeterliklerini geliştirmeyi, kendi etkililik ve yenilik kapasitelerini artırmak amacıyla, taahhüt etmişlerdir.

II. GÜÇLÜ KURUMLAR İÇİN GÖREV VE DEĞERLER

6. Üniversitelerin çoklu görevleri bilginin yaratılması, korunması, değerlendirilmesi, yayılması ve işletimini de kapsar. Güçlü üniversiteler, topluma katkılarının temelini oluşturan güçlü akademik ve

sosyal değerleri gerektirir. Üniversiteler, yüksek öğretim ve araştırmanın etik boyutlarına ve ekonomik büyümenin sosyal temeline karşı duyulan bir bağlılığı paylaşırlar.

7. Üniversiteler, küresel rekabetle mücadeleyi adlandırmak için ayırt edici görevler ve profiller geliştiriyor, aynı zamanda erişim ve sosyal kaynaşmaya olan bağlılığını sürdürüyor. Çeşitlilik ve daha fazla rekabet, kaliteye olan ortak bağlılığa dayanan kurumlar arası işbirliği ile dengeleniyor.

8. Kurumlar arası işbirliği, Avrupa üniversitelerinin bir kalite işareti haline gelmiştir ve küresel ve rekabetçi ortamda önemi giderek artmaktadır. Üniversiteler, Avrupa entegrasyonunun çıkar grupları temelinde güçlendirilmiş uluslararası işbirliği ile beraber yürümesi gerektiğini kabul etmektedirler.

9. Üniversiteler toplum ile birlikte çalışmaya açıktır. Kurumsal özerklik ve görev dağılımı etkili bir bağlanma açısından gerekli önkoşullardır.

III. POLİTİKA ÇERÇEVESİ – YÜKSEK ÖĞRETİM VE ARAŞTIRMA YOLUYLA BİLGİ TOPLUMU

10. Üniversiteler, Bologna reformlarını uygulama ve Lizbon Gündemi'nin yenilik hedefleri arasındaki birbirinden ayrılmaz bağı göstermişlerdir. Bu iki politika gündeminin her ikisinin de uzun dönemde başarılı olabilmesi için acil olarak bir arada gözden geçirilmeleri gerekmektedir.

11. Bu ortak araştırma ve yüksek öğretim gündeminin tanınması, hükümetlerin üniversite ile ilişkilerindeki rolünü bir daha düşünmeye sevk etmiştir. Hükümetler güven ve yetkilendirme üzerinde durmalıdırlar, yüksek öğretim sektörünü desteklemek ve yönlendirmek için teşvik sağlamalıdırlar ve düzenleyici bir rolden çok denetleyici rolü benimsemelidirler.

12. Lizbon hedeflerini karşılama bakımından eğitimde, yenilikte ve araştırmada yatırımın önemi ve üniversitelerin merkezi rolü şunu gösterir: Üniversiteler ve ulusal otoriteler arasındaki politika tartışmaları hem bir bütün olarak yönetimlerle, hem de bireysel bakanlık düzeyinde ele alınmalıdır.

IV. 2010 HEDEFİNE DOĞRU BOLOGNA SÜRECİNİN ARA DEĞERLENDİRİLMESİ

13. Bologna reformları yüksek öğretim kurumlarına yeniden odaklanmaktadır ve şu anda yasal çerçeve büyük ölçüde tamamlanmış durumdadır. Üniversiteler, kendi iradeleriyle hükümetleri önümüzdeki beş yıl içinde uygulamaya geçiş konusunda yönlendirmede ve hükümetlerin sürecin, uzun dönem sürdürülebilirlik sağlaması açısından, zaman, maliyet ve insan kaynağına ihtiyaç duyduğunu kabul etmelerinde gösterecekleri sorumluluğu kabul etmektedir.

14. Üniversiteler, yenilikçi öğretim metotlarını tanıştırma, işverenlerle diyalog halinde müfredatı yeniden düzenleme, akademik ve profesyonel eğitim, yaşam boyu öğrenme ve önceki öğrenmelerin tanınması ile ilgili çabaları üstlenme konusundaki gayretlerini ikiye katlayacaklarını taahhüt etmiştir. Hükümetlerden üniversitelerin kararlaştırmış oldukları reformları tanıştırebilmeleri için acil olarak üniversitelere özerklik verilmesi beklenmektedir.

15. İlk derece yeterliklerinin geliştirilmesi için hükümetler, kamu sektörü kariyer yollarının uygun şekilde yeniden yapılandırılmasında lider konumda olmalıdır.

16. Üniversiteler, öğrenci merkezli öğrenmeyi teşvik etme, AKTS (Avrupa Kredi Transferi Sistemi)'yi uygulama ve modülerleşmenin esnek şekilde uygulanmasını sağlamak için gösterdikleri çabayı artıracaklarını taahhüt etmiştir. Yönetimler, ulusal ve Avrupa kalite çerçevesini geliştirmek için süregelen çabaya üniversiteleri de dahil etmelidir. Bunlar kurumsal yeniliği teşvik amacı doğrultusunda yeterince geniş ve şeffaf olmalıdır, yeterli şekilde geliştirilmeleri için zaman verilmelidir ve ortak bir terminoloji üzerinde anlaşılmalıdır.

17. Bologna sürecine yeniden odaklanırken üniversiteler, temel bağlılık olarak sosyal boyuta daha öncelikli yer verme, erişim için olanakları genişleten ve artıran politikaları geliştirme, az temsil edilen grupları destekleme, yüksek öğretim sistemlerindeki eşitsizliklere odaklanma ve bununla ilgili eylem belirleme amacıyla araştırmayı teşvik etme görevini üstlenmiştir. Yönetimler, bu politikaları uygulama yönündeki yasal engelleri kaldırmaya çağırılmıştır.

18. Tüm derecelerde öğrencinin, aynı zamanda akademik ve idari personelin hareketliliği için teşvik oluşturmak önemlidir. AÜB, öğrencilerin en büyük mali ihtiyaçlarını hedef alan Avrupa fonlandırma planlarının yanındadır. Üniversiteler, mevcut ağlar ve işbirliği planları tarafından önerilen fırsatlardan

faydalanmalıdır. Yönetimler, öğrenci ve personeli değişimden alıkoyacak zorunlu vize, staj ve işçi pazarı ile ilgili konuları ivedilikle çözmelidir.

19. Bu taahhütleri karşılamak için üniversiteler, sürece tam ortak olarak öğrencilerin katılımının önemini ve bu ortaklığın gelecekte güçlendirilmesinin altını çizer.

20. Üniversiteler Avrupa boyutunu çok çeşitli şekillerde güçlendirecektir. Örneğin, müfredat ile ilgili durum değerlendirmesi, Avrupa araçlarını kullanarak ortak dereceler geliştirme, kültürler arası ve çok dilli becerileri geliştirme gibi.. Üniversiteler, hükümetlerden ortak dereceler geliştirilmesi yönünde geri kalan engellerin de kaldırıldığı ve uygun dil politikalarının uygulamada olduğunun teminini istemektedir.

V. ARAŞTIRMA VE YENİLİĞİ GELİŞTİRMEK

21. Toplumun bilimsel ve teknolojik bilgi ve anlayışa artan ihtiyacına cevaben üniversiteler, her düzeyden öğrencilere geniş araştırma temelli eğitim sağlama sorumluluğunu üstlenmiştir.

22. Kurumsal araştırma stratejilerinin gelişimi ve kaynakların en uygun kullanımı aracılığıyla araştırma ve yeniliği artırmak için üniversiteler kendi sorumluluklarını üstlenmelidir. Onların farklı profilleri, değişik ortaklarla çalışarak artan şekilde araştırma ve yenilik süreciyle ilgilendiklerini temin etmelidir.

23. Üniversiteler, Avrupa araştırmasının kalite ve mükemmeliyetinin gelişimi için Avrupa Araştırma Konseyi (AAK)'nin kurulmasını güçlü biçimde destekler. Ayrıca üniversiteler bu Konsey'in Yedinci Çerçeve Program kapsamında kurulması için ulusal hükümetler ve Avrupa Konseyi'ne çağrıda bulunur. Çok sayıda Avrupa ülkesinde Altıncı Çerçeve Program kapsamında belirlenmiş olan iyi uygulamaları takiben, hükümetler ulusal fonlandırmanın koordine edilmesi ve açılması gerekliliğinin bilincinde olmalıdır.

24. Üniversiteler, araştırma üniversitelerinin güçlendirilmesi gerekliliği ve tüm üniversitelerde araştırma temelli eğitim için kaynakların teminin sağlanması arasındaki gerilimi kabul eder. Hükümetler, üniversitelerin bölgesel düzeyde transfer ve yenilik teşviki sağlama ağlarındaki kilit

rolünü tanımaya, ve bu süreci güçlendirmek için gerekli mali desteği sağlamaya davet edilmiştir.

VI. ARAŞTIRMA EĞİTİMİ VE ARAŞTIRMACI KARIYERLERİ

25. Doktora programlarının tasarlanması aşağıdakileri sağlayacaktır: Doktora programlarının temel amacı araştırma yoluyla bilginin gelişimi olarak kalsa da, araştırma yeterliliğinin ve taşınabilir yeteneklerin gelişimi ile birlikte doktora çalışmaları, akademi dünyasından daha geniş olan istihdam pazarının ihtiyaçlarına da cevap verecektir; doktora programları 3-4 yıllık tam zamanlı bir çalışmaya tekabül edecektir; birleşik uluslar aşırı doktora programları güçlendirilmelidir; doktora adayları hem öğrenci, hem de belirli hakları olan erken safhada araştırmacılar olarak kabul edilmelidir.

26. Üniversiteler, 'Avrupa Araştırmacılar Sözleşmesi/Araştırmacının İstihdamı Kuralları'nın kabulünü memnuniyetle karşılar. Ayrıca 'beyin göçü'nü önlemek amacıyla Avrupa'daki araştırma kariyerlerinin geliştirilmesi üzerine olan diyalogdaki kilit rolün üzerinde durmaktadır.

VII. GÜÇLÜ KURUMLAR İÇİN KALİTE

27. Üniversiteler sistematik kalite kültürü, özerklik alanı ve fonlandırma dereceleri arasındaki bağın üzerinde durur ve hükümetlere bulunduğu çağrıda Avrupa üniversitelerinin kalitesinin artırılması için yeterli fonlandırma düzeylerinin ve daha fazla otonominin gerekli olduğunu belirtir.

28. Üniversiteler, kendi kurumsal görev ve amaçlarına uyan bir iç kalite kültürünü geliştirmeyi taahhüt etmiştir. Bu taahhüt, AÜB'nin kalite ile ilgili faaliyetlerine dahil olan artan sayıdaki kurumlarla kanıtlanmaktadır. Üniversiteler, tüm paydaşların ortaklığından ve prosedürler, amaçları ve takibi üzerine varılan ortak anlaşmadan kaynaklanan dış kalite güvencesi prosedürlerinin meşruluğuna ve bu prosedürlere duyulan güvene ikna olmuştur.

29. Üniversiteler özerklik ve hesap verebilirlik arasındaki dengeyi kurumsal denetleme prosedürleriyle sağlanmasını savunmaktadır. Bu prosedürler: kalite kontrolündense stratejik gelişim ve değişime hedeflidir; Avrupa değerlendirme takımları aracılığıyla bir Avrupa boyutu geliştirmek ve toplumla olan ilişkiyi dikkate almak ve Bologna Süreci'nin sosyal boyutunu taahhüt etmek üzere tasarlanmıştır

30. Üniversiteler, Avrupa üniversitelerinin tümünden kalitesini güçlendirecek olan hesap verebilirlik prosedürlerini artırmak için Avrupa düzeyinde bir diyalog ve ortaklık (Kalite Güvencesi için Avrupa Kurumu (ENQA), Avrupa Ulusal Öğrenci Birlikleri (ESIB), AÜB ve Avrupa Yüksek Öğretim Kurumları Birliği (EURASHE)'in dahil olduğu) taahhüt etmiştir.

VIII. GÜÇLÜ KURUMLAR İÇİN FONLANDIRMA

31. Avrupa üniversitelerinin fonlandırılması yeterli değildir ve karşılaştırılabilir fonlandırma düzeyleri olmadan diğer sistemlerle rekabet etmesi beklenmemelidir. Şu anda, ABD ile karşılaştırıldığında, AB ülkeleri üniversitelere kendi GSYH'nin yarısı oranında harcama yapar. Avrupa'nın Lizbon hedefleri iddialı olmakla birlikte araştırma ve yüksek öğretim için kamu fonlanmasının en iyi ihtimalle durgunlaştığı söylenebilir. Zayıflamış kamu desteği üniversitelerin demokrasinin sürdürülmesi ve kültürel, sosyal ve teknolojik yeniliklerin teşviki için olan kapasitesini zayıflatmaktadır. Hükümetler, kurumların kalitesini korumak ve yükseltmek için uygun fonlandırma seviyelerini sağlamalıdır.

32. Üniversiteler fonlandırma yollarını çeşitlendirmeye çalışmaktadır. Üniversiteler birleşik kamu/özel fonlandırma modellerini aramayı, AÜB ve paydaşlar arasında yapılandırılmış ve kanıt temelli tartışmaları başlatmayı taahhüt etmiştir. Ayrıca tam ekonomik maliyet modelleri geliştireceklerdir ve hükümetlerden de fon toplamayı buna uygun olarak yapmalarını beklemektedir.

33. Hesap verebilirlik ve şeffaflık açısından, üniversiteler iyi uygulamayı araştırmayı, liderliği desteklemeyi ve profesyonel yönetimi güçlendirmeyi taahhüt etmektedir.

IX. SONUÇ

34. Üniversiteler, Bilgi Avrupa'sı içindeki rolleri üzerine olan stratejik tartışmayı şekillendirmek istemektedir. Üniversiteler hükümetlerden yüksek öğretim ve araştırma bütçelerini geleceğe yatırım olarak görmeleri için çağrıda bulunmaktadır. Üniversiteler Glasgow'da en yüksek Avrupa siyasi düzeyinde başlayan diyalogdan memnuniyet duymakta ve güçlü Avrupa'nın güçlü üniversitelere ihtiyacı olduğu mesajını iletmektedir.